

Yeni İnsan Yayınevi
Edebiyat Serisi

Necdet Özkaya: 1959 yılında Antakya'da doğdu. 1983 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra sırasıyla; Er-ciş-Van, Antalya ve İstanbul'da resmi-özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalıştı. Halen İstanbul ve Antakya'da Hekim-Yönetici olarak çalışmayı ve romanlarını yazmayı sürdürmektedir.

Roman

- * *Ellerinden Kaydı Hayat* (Okuyan Us Yayınevi-2013)
- * *Luka Benim Adım* (Bilge Karınca Yayınevi-2014/1.Baskı, GOA Yayınları-2016/2. Baskı)
- * *Ansızın Değişir Hayat* (Destek Yayınları-2015)
- * *Uzun Bir Gece* (Destek Yayınları-2015)
- * *Zamandan Artakalan* (GOA Yayınları-2016)
- * *Kıyılarına Vur Adamın-Mistik Göl Dörtlüsü 1* (GOA Y.-2017, Yeni İnsan Yayınevi-2018)
- * *Kimliği Meçhul-Mistik Göl Dörtlüsü 2* (Yeni İnsan Yayınevi-2018)
- * *Kişiliği Belirsiz-Mistik Göl Dörtlüsü 3* (Yeni İnsan Yayınevi-2019)
- * *Kimsesiz, Kaybedilmiş-Mistik Göl Dörtlüsü 4* (Yeni İnsan Yayınevi-2019)

Öykü

- * *Doğunun Kraliçesi- Orientis Apicem Pulcrum* (GOA Yayınları-2016)

Deneme

- * *Roman Hayattır* (Yeni İnsan Yayınevi-2020)

Şiir

- * *Solmasın Yüzün* (Akdeniz Yayınevi-2000/3 Baskı)
- * *Su Damlası* (Akdeniz Yayınevi-2004)

www.necdetozkaya.com.tr

ozkaya.necd@hotmail.com

Edebiyat Başka Türü Anlatmaktır

Necdet Özkaya

Yeni İnsan Yayınevi-321
Edebiyat Serisi-69
Edebiyat Başka Türü Anlatmaktır
Necdet Özkaya
I. Baskı, İstanbul, Ekim 2021
ISBN: 978-625-7537-10-0
Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur
Son Okuma: Metin Değirmenci-Selim Funes
Kapak Tasarım: Sadegül Demir
Dizgi: Efdal Basan
Sertifika No: 12186

© Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. 2021

İçerenköy Mah. Değirmenyolu Sokak Kutay İş Merkezi B Blok

No:18/2 Ataşehir/İstanbul

Tel:(0 216) 489 84 08

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın, tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.yeniinsanyayinevi.com

yeniinsanyayinevi@gmail.com

newhumanpublisher@yahoo.com

[facebook/yeniinsanyayinevi](https://facebook.com/yeniinsanyayinevi)

[instagram/yeniinsanyayinevi](https://instagram.com/yeniinsanyayinevi)

twitter.com/yeniinsanyayinevi

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli -Bağcılar -İSTANBUL

Sertifika No: 36150

Edebiyat Başka Türle Anlatmaktır

Necdet Özkaya

YENİİNSAN

Sevgili Aytaç Tolga Timur'a

Teşekkürler sevgili dostlarıma,

*Edebiyat Başka Türü Anlatmaktır'*ın son okumalarını kılı kırk yarararak yapan ve en küçük harf yanlışlarını dahi bulan dikkatli dostlarım *Dr. Metin Değirmenci'*ye ve Elektronik-Biyomedikal Mühendisi *Selim Funes'e*; bazen bizzat benim dahi okumakta zorlandığım el yazımı okuyabilme hünerini gösteren ve metnin tümünü bilgisayara geçiren Makine Mühendisi *Ceylan Düzel'e*; metnin bölümlerini sırasıyla *Alakarga* adlı dergide yayımlayan ve her cuma gününün en erken saatlerinde binlerce okurumuza ulaştıran *Prof. Dr. Alp Ergör'e*, *Uz. Dr. Ahmet Soysal'a*, *Uz. Dr. Ahmet Can Bilgin'e*; *Yeni İnsan Yayınevi'*nin içtenlikli çalışanlarına; *Tahhan'a*, "de Funes Hanedanı" mensubuna, *Gazale Çeyo'a*, *Çaycı'ya*, *Mürettip'e*, *Gezgin'e* ve tüm dostlarıma, unutulması olanaksız katkıları ve yardımları için çok teşekkür ediyorum...

*Edebiyat Başka Türü Anlatmaktır'*ın Algoritması:

(Kitabın Ana Bölümlerini ve Alt Bölümleri arasındaki sıralamayı –meraklısına- bildirir)

I. Bölüm (1-48. Bölümler)

1. Roman Kuramı Bölüm No: 1-3-5-7-9-11-13-15-17-19-21-23-25-27-29-31-33-35-37-39-41-43-45
2. Eski Türk Romanı ve Yazarı Bölüm No: 2-8-14-20-26-32-38-44
3. Roman Kuramı / Bölüm numaraları yukarıda
4. Yeni Türk Romanı ve Yazarı: 4-10-16-22-28-34-40-46
5. Roman Kuramı / Bölüm numaraları yukarıda
6. Yabancı Roman ve Yazarı: 6-12-18-24-30-36-42-48

II. Bölüm (49-97. Bölümler)

1. Roman Kuramı: 49-56-63-70-77-84-91
2. Eski Türk Romanı ve Yazarı: 50-57-64-71-78-85-92
3. Şiir Kuramı, Şiir ve Şair: 51-58-65-72-79-86-93
4. Yeni Türk Romanı ve Yazarı: 52-59-66-73-80-87-94
5. Deneme ve Yazarı: 53-60-67-74-81-88-95
6. Yabancı Roman ve Yazarı: 54-61-68-75-82-89-96
7. Öykü ve Yazarı: 55-62-69-76-83-90-97

III. Bölüm (98-100. Bölümler)

98. Edebiyat Daima Farklı Söylemektir, Sonsuza Kadar
99. Edebiyat ve Bu Satırların Yazarı
100. Edebiyat Başka Türü Anlatmaktır

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

1 Edebiyat Farklı Söylemektir.....	19
2 Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Nur Baba	23
3 Roman ve Giriş cümleleri	27
4 Burhan Sönmez ve “Taş ve Gölge”	31
5 Roman ve Çarpıcı Giriş cümleleri	35
6 John Fante ve Toza Sor	40
7 Roman ve Ödül.....	44
8 Mehmet Rauf ve Eylül.....	49
9 Roman ve Yaratıcılık.....	54
10 Adalet Ağaoğlu ve Bir Düğün Gecesi	58
11 Roman ve Zaman.....	62
12 Amin Maalouf ve Empedokles’in Dostları	66
13 Roman ve Palimpsest.....	70
14 Peyami Safa ve Matmazel Noraliya’nın Koltuğu.....	75
15 Roman Kuramı ve Georg Lukács.....	79
16 Sevgi Soysal ve Yürümek	83
17 Roman ve Hayat	87
18 Mihail Bulgakov ve Genç Bir Doktorun Anıları.....	91
19 Roman ve Bilinç.....	95
20 Suat Derviş ve Ankara Mahpusu	98
21 Roman ve Bireyselleşme	102
22 Oğuz Atay ve Tehlikeli Oyunlar	105
23 Roman ve Mekân	109
24 Patrick Modiano ve Bir Sirk Geçiyor.....	113
25 Roman ve Ahlak.....	117
26 Halid Ziya Uşaklıgil ve Bir Acı Hikâye	121
27 Roman ve Cinsellik.....	125

28	<i>Selim İleri ve Kırık Deniz Kabukları</i>	130
29	<i>Roman ve Dil</i>	134
30	<i>Honoré de Balzac ve Goriot Baba</i>	137
31	<i>Roman ve Masal</i>	141
32	<i>Abdülhak Şinasi Hisar ve "Fahim Bey ve Biz"</i>	144
33	<i>Roman ve Modernizm</i>	148
34	<i>Orhan Pamuk ve Kara Kitap</i>	152
35	<i>Roman ve Modernizm'in Ayrıntıları</i>	156
36	<i>Henry David Thoreau ve "Walden ya da Ormanda Yaşam"</i>	160
37	<i>Roman ve Postmodernizm</i>	164
38	<i>Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Acı Gülüş (Tebessüm-i Elem)</i>	168
39	<i>Roman ve Postmodernizmin Hoşlukları</i>	172
40	<i>Ferit Edgü ve O/Hakkâri'de Bir Mevsim</i>	175
41	<i>Roman ve Planlama</i>	179
42	<i>Robert Louis Stevenson ve "Dr. Jekyll ve Bay Hyde"</i>	183
43	<i>Roman ve Güven</i>	187
44	<i>Ahmet Rasim ve Falaka</i>	190
45	<i>Roman ve Anlatma-Gösterme</i>	194
46	<i>Vedat Türkali ve Bir Gün Tek Başına</i>	197
47	<i>Roman ve Pornografi</i>	201
48	<i>Marcel Proust ve Kayıp Zamanın İzinde</i>	205

II. BÖLÜM

49	<i>Roman ve Ölçüt</i>	215
50	<i>Şemseddin Sami ve "Taaşuk-ı Talat ve Fitnat"</i>	218
51	<i>Aristoteles ve Poetika Şiir Sanatı Üzerine</i>	221
52	<i>Mehmet Eroğlu ve İlk İki Romanı Issızlığın Ortası ve Geç Kalmış Ölü</i> ...	226
53	<i>Deneme/Essay ve Kuram</i>	230
54	<i>Umberto Eco ve Gülün Adı</i>	233
55	<i>Öykü/Hikâye ve Masal</i>	238
56	<i>Roman, Hikâye/Öykü ve Masal</i>	242
57	<i>Ahmet Mithat Efendi ve Dolaptan Temaşa</i>	246
58	<i>Şiir ve Akımları</i>	250
59	<i>Muzaffer Buyrukçu ve Akan Sular Şarap Olsa</i>	255
60	<i>Montaigne ve Les Essais/Denemeler</i>	259
61	<i>Paulo Coelho ve Elif</i>	262
62	<i>Jerome David Salinger ve Üç Öykü Kitabı</i>	266

63 Roman ve Değişim.....	270
64 Namık Kemal ve “İntibah” adlı roman, “Vatan yahut Silistre” adlı oyun	274
65 Özdemir Asaf ve Yalnızlık Paylaşılmaz	277
66 Ali Teoman ve Konstantiniye Üçlemesi 1: Uykuda Çocuk Ölümleri.....	281
67 Cevdet Kudret’le Deneme, İnceleme ve Eleştiri.....	286
68 Lawrence Durrell ve İskenderiye Dörtlüsü	290
69 Anton Pavloviç Çehov, Rus Edebiyatı ve Durum Öyküleri.....	295
70 Roman ve Diğer Türlerde Pornografi.....	299
71 Safvet Nezihî ve Zavallı Necdet	303
72 Cahit Külebi ve Adamın Biri.....	308
73 Ahmet Altan ve Sudaki İz	313
74 Roman ve Deneme / Roman İçerisinde Deneme.....	318
75 Irvın David Yalom ve Divan	323
76 Ömer Seyfettin ve Hikâye Sanatı	327
77 Roman ve Uzam	331
78 Peride Celal ve Kurtlar	335
79 Cemal Süreya ve Sevdâ Sözleri	340
80 İhsan Oktay Anar ve Puslu Kıtalar Atlası.....	345
81 Kuzey-Doğu-Batı-Güney Üzerine Bir “Kalem Tecrübesi” Yani Deneme.....	350
82 Sadık Hidayet ve Kör Baykuş	355
83 Öykü ve Dünya Edebiyatı’yla Türk Edebiyatı’ndaki Yeri	359
84 Roman ve Toplum.....	363
85 Refik Halid Karay ve Çete	366
86 Edip Cansever ve Şairin Şiir Defteri (Seyir değil!).....	370
87 Türk Roman Dünyasının En Büyük Rastlantısı Ahmet Ümit-Bab-ı Esrar ve Elif Şafak-Aşk	374
88 Mistik Göl’ün Dört Bilgesi’nden “Kalem Tecrübeleri” Kötülük, İyilik, Nefret ve Aşk	379
89 Henry James ve İki Romanı Daisy Miller ve Aspern’in Mektupları	388
90 Öyküleme.....	392
91 Roman ve Parodi.....	395
92 Reşat Nuri Güntekin ve Çalığışu	399
93 Rıfat Ilgaz ve Şiir.....	403
94 Attila İlhan ve Aynanın İçindekiler	408
95 Hayat Üzerine Bir “Kalem Tecrübesi” Yani Deneme	413
96 Haruki Murakami ve 1Q84.....	416
97 İmparator Flavius Claudius Julianus’un Antakya’daki Günleri	420

III. BÖLÜM

98 <i>Edebiyat Daima Farklı Söylemdir, Sonsuza Kadar</i>	443
99 <i>Bu Satırların Yazarı ve Edebiyat</i>	446
100 <i>Edebiyat Başka Türü Anlatmaktır...</i>	450

I. BÖLÜM

1

Edebiyat Farklı Söylemektir

Edebiyat veya *Yazın*; duygu, düşünce, olay, hayal -düş, imge- ve rüyaların sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatıdır. Latince, *Harflerden oluşturulan* anlamındaki *Literatür* sözcüğü dilimize *Edebiyat* olarak çevrilse de daha çok *Kültürel birikim* veya *Bilimsel alanda ortaya konan yapıtlar bütünü* gibi anlamlarda kullanılır. Türkçe kökeniyse Arapça *Edep* sözcüğünden gelir. Edep, iyi ahlak, incelik, terbiye, güzel huy/mizaç anlamı taşımaktadır. *Edip* de aynı kökenden gelir ki *Yazar* ve *edebiyatla uğraşan kimse* demektir.

Kültürel farklılık mı demeli ya da değerlendirmede ulaşılan ayrımı, yaşanan coğrafyaya mı bağlamalı tam olarak karar veremiyorum. Batıda, soğuk ülkelerde *Harflerden Oluşturulan* anlamına gelen *Literatür*, Doğuda, sıcak ülkelerde, çöl ikliminin hâkim olduğu ve Arapça konuşulan ülkelerde iyi ahlak, incelik, terbiye, güzel huy/mizaç anlamlarına gelen *Edep* sözcüğüyle aynı kavramı anlatıyor.

Önceleri sözle anlatılan, ezberlenen, kuşaktan kuşağa aktarılan lirik ve epik şiirler, destanlar, efsaneler, masallar, hikâyeler ve kutsal metinler, en ilkel halleriyle dahi dinleyen kişileri etkileyebilmişlerdir.